

Отже, у дослідженні запропоновано технологію перероблення відходів алюмінієвої броні, отриманих зі знищеної військової техніки. Розроблена технологія забезпечує можливість одержання сплавів, хімічний склад яких наближається до стандартних деформованих алюмінієвих сплавів, водночас сприяючи раціональному використанню енергоресурсів та зниженню витрат на легувальні елементи.

Механічні властивості отриманих сплавів, попри деяке відставання від показників стандартних деформованих сплавів, мають потенціал для покращення. Це може бути досягнуто шляхом оптимізації технологічних параметрів, проведення термічної обробки та додаткового легування іншими елементами.

Список використаних джерел

1. Encyclopaedia Britannica, *Aluminum processing*. Url: <https://www.britannica.com/technology/aluminum-processing>
2. Advanced Aluminum Alloys Used in Land Combat Vehicle Applications. *Research Gate*. Web. Url: https://www.researchgate.net/publication/364788737_ADVANCED_ALUMINUM_ALLOYS_USED_IN_LAND_COMBAT_VEHICLE_APPLICATIONS.

ВІЙСЬКОВЕ ВОЛОНТЕРСТВО ЯК СУЧАСНИЙ ПРОЯВ НАРОДНОЇ САМООРГАНІЗАЦІЇ: ЕТНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ПРАКТИК В УКРАЇНІ

Долич В., Гаврилюк Ж. М.

В Україні здавна існувала традиція суспільної праці, взаємодопомоги та піклування про ближнього. Людей, які займалися цією діяльністю, називали громадськими діячами, альтруїстами, благодійниками, добровольцями. Однак з настанням нових умов ці люди стали відомі під сучасною назвою – волонтери. Волонтерство є поширеним явищем не лише в Україні, а й у світі, займаючи важливе місце в громадянському суспільстві та сприяючи його розвитку. В умовах сучасного українського суспільства зростання ролі волонтерських організацій викликає все більший інтерес у науковців різних галузей, які активно досліджують цей феномен.

З 2014 р. українське суспільство зіткнулося з безпрецедентним викликом – війною, що активізувала волонтерський рух як невід’ємну складову національної самоорганізації. Повномасштабне вторгнення Росії у 2022 р. лише посилює значення волонтерських ініціатив, які стали ключовим чинником підтримки військових та цивільного населення.

Історіографія цієї теми поділяється на два періоди: 2014–2021 рр. та 2022–2024 рр. У перший період тему досліджували переважно соціологи, філософи, педагоги та правознавці. Дослідники зосереджували увагу на вивченні специфіки волонтерського руху в світі та Україні, розглядали особливості трактування сутності волонтерства як соціокультурного феномену, аналізували та сприяли волонтерській діяльності серед молоді. Після широкомасштабного вторгнення науковий інтерес до волонтерства суттєво зріс. Для другого періоду дослідження волонтерства притаманне наведення прикладів діяльності різних волонтерських організацій.

Нами опрацьовано експедиційні матеріали, світлини та анкети. Експедиційні матеріали поділяються на друковані інтерв'ю та особисто записані автором, які проводилися за розробленим запитальником. Протягом жовтня – грудня 2024 р. було проведено інтерв'ю з волонтерами з різних міст України і також закордоном в онлайн-форматі.

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови зазначено, що «волонтер – той, хто став на військову або іншу державну службу за власним бажанням» [3, с. 201]. Сьогодні в Україні, спираючись на законодавство України, під волонтерством розуміють добровільну, соціально спрямовану, неприбуткову діяльність. Опитані нами волонтери під «волонтерством» розуміють: довіра людей, безкорислива допомога потребуючим, допомога військовому.

Серед науковців немає чіткого розуміння історії волонтерства в Україні, що обумовлено застосуванням різних підходів до цього питання. Одні вважають, що цей рух виник в 1990-х рр. [4, с. 10], інші що ще існував раніше: у період Київської Русі [1, с. 106], XIX ст. [2, с. 276].

Історичний контекст волонтерства в Україні демонструє, що традиції взаємодопомоги існували давно. В українському суспільстві були форми взаємодопомоги, як-от: супряга, толока, що об'єднувала громаду для спільного виконання важливих завдань. Схожі традиції колективної взаємодії простежуються в інших формах самоврядування, таких як братства, які були поширені в міських спільнотах.

Для українського волонтерського руху характерним є акцент на солідарності, патріотизмі, відчутті обов'язку перед громадою та державою. У сучасному контексті ці цінності отримують нових

відтінків, коли допомога стає не лише актом підтримки, але й способом самовираження громадянської позиції.

Волонтерський рух в Україні під час війни охоплює різні напрями. Військове волонтерство забезпечує армію технікою, медикаментами та необхідними ресурсами, а гуманітарне допомагає переселенцям і цивільному населенню в зонах бойових дій. Соціальне волонтерство підтримує вразливі категорії населення, інформаційне протидіє пропаганді та поширює правдиві дані, а освітнє надає можливості для навчання та адаптації. Екологічні ініціативи спрямовані на ліквідацію наслідків війни та відновлення довкілля.

Ми розглянули військову волонтерську діяльність гімназії «Діалог», яка розгорнулась в 2014 р., але в 2022 р. активізувалась. Учні та вчителі проводять благодійні акції, метою яких є збір коштів на потреби Збройних сил України.

Учнівська та вчительська громада беруть участь в щорічній акції «Зігрій душу солдату», метою яких є збір окопних свічок для захисників. Ми активно проводимо збори коштів для військових бригад, які потребують їх. Гімназія отримує подяки від військових батальйонів і все робить задля Перемоги. На досвіді гімназії «Діалог» зображено волонтерську діяльність, яка є необхідною під час російсько-української війни.

У цей період продовжується вдосконалюватися українське законодавство. Так у січні 2025 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння розвитку волонтерства серед здобувачів освіти». Враховуючи важливість закону, було проведено анкетування учнів, яке засвідчило, що цей закон не широко відомий серед опитаних. Загалом вони зацікавлені у просуванні волонтерства в освітні заклади, проте відчувається занепокоєння у зв'язку з ймовірною бюрократизацією цього процесу.

Отже, волонтерство стало елементом української культурної самоідентифікації та невід'ємною складовою суспільної солідарності. Воно формує нові соціальні зв'язки, сприяє взаємодії різних груп населення та активно впливає на трансформацію суспільства. Військове волонтерство є не лише інструментом підтримки армії, але й важливим соціальним явищем, яке має глибоке етнокультурне підґрунтя. Його розвиток свідчить про високу здатність українців до самоорганізації, що є визначальним фактором у боротьбі за незалежність.

Список використаних джерел

1. Закалик Г. М., Коропатов О. М., Шувар Н.М. Волонтерська діяльність в Україні: історія, сьогодення та євроінтеграція. URL: <https://doi.org/10.32850/sulj.2022.4.1.17> (дата звернення 20.11.2024).
2. Ванюшина О.Ф. Волонтерський рух в Україні: еволюція, сучасний стан та статус. *Вісник Національного університету оборони України*. 2015. № 1. С. 275–277. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/625606/mod_resource/content/1/Волонтерство_сучасний%20стан.pdf (дата доступу 23.12.2024).
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / укл. і гол. ред. В.Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
4. Головка О.В. Волонтерство в Україні: історико-правовий аспект. URL: DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2023.2.01> (дата звернення: 3.12.2024).

СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КМА В КІНЦІ XVII – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII СТОЛІТЬ

Дузь А., Попченко І. С.

Різні сторони внутрішнього устрою Києво-Могилянської академії детально висвітлювали у своїх працях такі українські вчені як З.І. Хижняк. [1] та В. Микитась [2]. Також варто відзначити чисельні розвідки Г. Антонюк присвячені освітнім процесам XVII-XVIII ст. на теренах України [3; с. 212-221].

Як вже було сказано, прототипом для створення Києво-Могилянська академія були єзуїтські освітні заклади. Тож не дивно, що за своєю структурою, внутрішньою організацією студентського життя та змісту навчальних курсів академія була дуже подібна до своїх взірців.

На чолі колегіуму стояли ректор, який обирався на цю посаду серед вчителів академії, першопочатково ректор мав читати спудеям курс філософії, однак з кінця XVII ст. він починає викладати богословський курс. Посада ректора академії водночас відповідала посаді настоятеля Києво-Братського Богоявленського монастиря, тому ректор мав поєднувати загальне керівництво навчальним закладом та введення господарських справ монастиря. Як голова академії він здійснював нагляд за загальним навчальним процесом, мав затверджувати курси лекцій викладачів академії. Йому були підпорядковані фінанси, які йшли на утримання викладачів при академії та забезпечення студентів навчальними підручниками. Від його імені здійснювалися зовнішні контакти з урядами держав та їх адміністративними структурами. Наприклад, ректор мав розглядати усі скарги на спудеїв академії від київських міщан, які надходили